

5 september 2020
Auteur: Rozemarijn Lubbe

Tweede Kamerverkiezingen 2021

Samenvatting

Helpt verwacht poging tot beïnvloeding verkiezingen

De helft (49 procent) van de mensen verwacht dat er vanuit het buitenland wordt geprobeerd om de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021 te beïnvloeden. Dat blijkt uit onderzoek van EenVandaag onder ruim 27.000 leden van het Opiniepanel.

Drie op de tien (29 procent) denken dat er waarschijnlijk of zeker geen poging tot beïnvloeding zal plaatsvinden, een vijfde (21 procent) weet het niet.

Rusland, China en Turkije

Vooraf van Rusland wordt verwacht dat het land zich wil mengen in de Nederlandse politiek: driekwart (76 procent) denkt dat dat land daar pogingen toe zal doen. Ook China (59 procent) en Turkije (58 procent) worden door een meerderheid genoemd. Een derde (35 procent) verwacht dat de Verenigde Staten invloed wil uitoefenen.

Het doel van die landen zou volgens de deelnemers zijn om politieke partijen te versterken die achter hun handelsbelangen staan, of om te zorgen voor interne spanningen en politieke instabiliteit binnen ons land, of instabiliteit binnen de EU. Het doel van Turkije zou volgens deelnemers zijn om Turkse Nederlanders betrokken te houden bij Turkije en de macht van de islam in Nederland te vergroten.

Kwart denkt dat beïnvloeding slaagt

De beïnvloeding zal, denken mensen, vooral online plaatsvinden. Ze noemen daarbij vooral trollen die nepnieuws verspreiden op sociale media en het verschijnen van verzonnen nieuwsberichten op sommige websites en Facebook. Van Turkije verwachten ze juist dat het land Turkse Nederlanders direct benadert, of via de moskee.

Ongeveer een kwart denkt dat de landen er ook in zullen slagen: 26 procent denkt dat de buitenlandse inmenging een groot effect zal hebben op de verkiezingsuitslag. Een even grote groep, 24 procent, denkt zelfs dat de samenstelling van de regeringscoalitie erdoor wordt beïnvloed.

Samenvatting

Vier op tien vinden stemmen per brief geen goed plan

Geen uitstel verkiezingen ondanks corona

Minister Kajsa Ollongren van Binnenlandse Zaken maakte bekend dat de coronamaatregelen die nu in Nederland van kracht zijn, zoals het houden van 1,5 meter afstand, ook bij de verkiezingen gelden. De Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 kunnen dan doorgaan op de geplande datum, ook als het coronavirus nog in Nederland is.

Zeven op de tien (69 procent) vinden dat een goed plan. Een kwart (26 procent) vindt dat het kabinet had moeten wachten met de beslissing, bijna niemand (3 procent) is voorstander van het bij voorbaat uitstellen van de stembusgang.

"Stemmen per brief fraudegevoelig"

De minister onderzoekt nu een scenario waarbij mensen per brief kunnen stemmen. De helft (45 procent) is voorstander van die optie. Het zou de druk op stembureaus kunnen wegnemen en het houden van de 1,5 meter is makkelijker als daar minder mensen aanwezig zijn.

Een bijna even grote groep vindt het geen goed plan. Ze vrezen vooral dat het stemmen per brief fraudegevoelig is en ze zeggen dat brieven kunnen kwijtraken. Ook hebben veel mensen praktische bezwaren: mensen moeten mogelijk alsnog de deur uit om een kopie van hun paspoort te maken, ze denken dat stemmen per brief de staat meer geld kost en sommige mensen vinden het vervelend dat de verkiezingsuitslag dan later kan komen.

Vertrouwen kabinet

Bijna de helft heeft vertrouwen in kabinet

In maart 2021, over iets meer dan een half jaar, vinden de verkiezingen voor de Tweede Kamer plaats.

Hoeveel vertrouwen heb je dat het kabinet Rutte III zijn werk goed doet?

Heel veel vertrouwen: 8%
Redelijk veel vertrouwen: 38%
Niet zoveel vertrouwen: 29%
Helemaal geen vertrouwen: 24%
Weet niet / geen mening: 1%

Onder huidige coalitiekiezers is het vertrouwen als volgt:

VVD-stemmers: 98%
CDA-stemmers: 83%
D66-stemmers: 86%
ChristenUnie-stemmers: 66%

Welke van onderstaande zaken vind je van toepassing op het kabinet Rutte III?

Pakt de problemen in Nederland daadkrachtig aan: 48%
Weet wat er speelt in het land: 49%
Vertegenwoordigt mij voldoende: 35%
Heeft visie op wat er moet gebeuren met het land: 38%

Premier

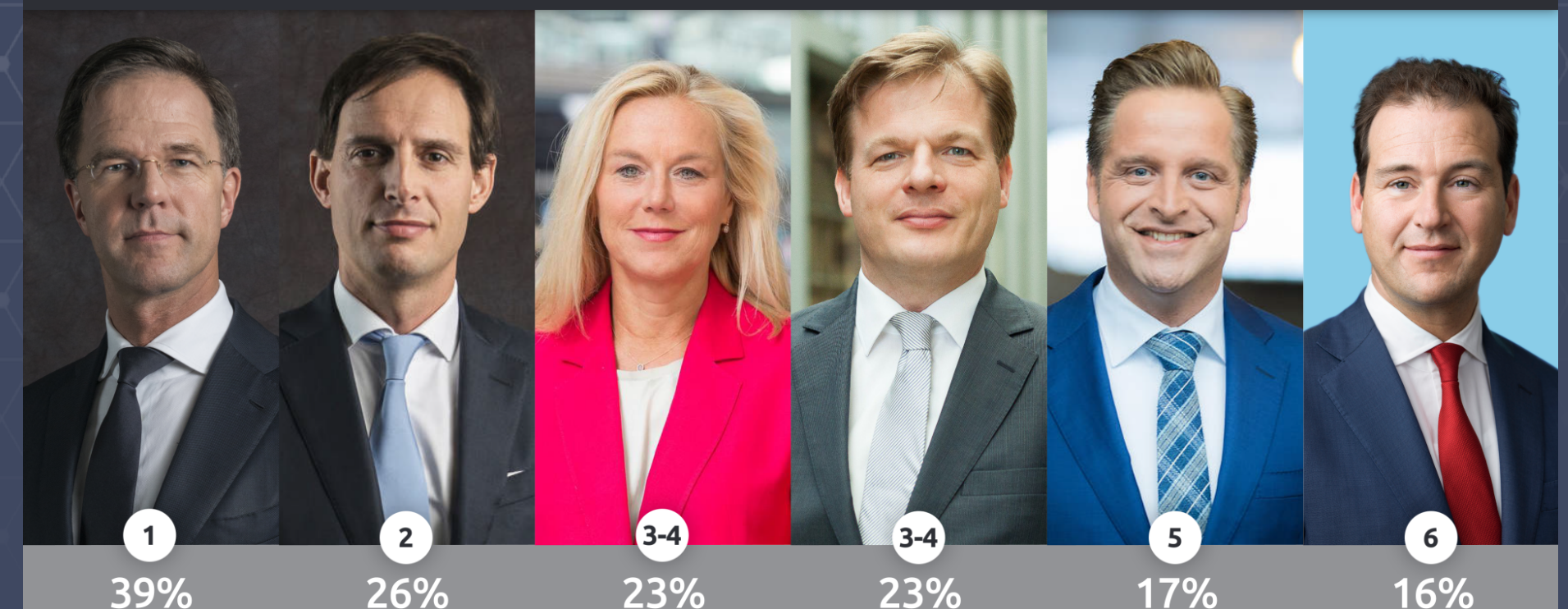
Mark Rutte meest geschikt als premier

Los van je politieke voorkeur, welke politici vind je als persoon geschikt als premier voor Nederland?

Vink iedereen aan die je geschikt vindt.

Mark Rutte	39%
Wopke Hoekstra	26%
Sigrid Kaag	23%
Pieter Omtzigt	23%
Hugo De Jonge	17%
Lodewijk Asscher	16%
Klaas Dijkhoff	16%
Geert Wilders	12%
Thierry Baudet	12%
Jesse Klaver	9%
Lilian Marijnissen	7%

Meest geschikt als premier

Meerderheid wil dat verkiezingen doorgaan

De verkiezingen voor de Tweede Kamer staan gepland op 17 maart 2021. De kans bestaat dat het coronavirus ook dan nog in Nederland slachtoffers maakt.

Minister Ollongren van Binnenlandse Zaken stelde dat de verkiezingen in principe gewoon doorgaan, maar omdat ze dan binnen de corona(afstands-) regels moeten worden uitgevoerd, worden er voor de zekerheid wel diverse scenario's uitgewerkt. Eén van die scenario's is het voorlopig uitstellen van de verkiezingen. Veel experts rekenen erop dat er medio 2021 een vaccin beschikbaar is tegen corona.

Met welk van de drie onderstaande stellingen ben je het 't meest eens?

'De verkiezingen moeten hoe dan ook doorgaan in maart, ook als het coronavirus nog in Nederland is.' 69%

'Het kabinet moet nu nog niet beslissen, maar de mogelijkheid tot uitstellen wel openhouden.' 26%

'Het kabinet moet nu al beslissen om de verkiezingen uit te stellen tot oktober 2021.' 3%

Verdeeldheid over stemmen per brief

Stemmen per brief

Online stemmen zou nog niet veilig genoeg kunnen, maar een ander scenario dat wordt bekeken is het stemmen per brief. Mensen zouden dan van tevoren moeten kiezen of ze naar het stembokje gaan, of per post willen stemmen.

Die laatste methode wordt al gebruikt als Nederlanders in het buitenland willen stemmen bij verkiezingen. Mensen die per brief stemmen krijgen dan de kandidatenlijst, het stembiljet en een zogenaamd stembewijs thuisgestuurd. Het ingevulde stembiljet moet dan, samen met een het ondertekende stembewijs en een kopie van het identiteitsbewijs, worden teruggestuurd per post. Als we per post zouden stemmen, zou de verkiezingsuitslag langer op zich laten wachten.

In het geval dat het coronavirus in maart 2021 nog steeds slachtoffers maakt in Nederland:

Vind je het een goed of slecht plan om mensen ook per brief te laten stemmen?

Een goed plan: 45%

Een slecht plan: 40%

Weet niet / geen mening: 15%

Buitenlandse inmenging bij de verkiezingen

Helpt verwacht poging tot beïnvloeding

De afgelopen jaren hebben diverse landen te maken gehad met buitenlandse politieke inmenging rondom verkiezingen. Denk aan de Amerikaanse presidentsverkiezingen van 2016 en het Brexit referendum. Sommigen denken dat ook verkiezingscampagnes en verkiezingen in Nederland worden beïnvloed. Anderen denken dat dat niet zo is.

Als je terugdenkt aan de Tweede Kamerverkiezingen van 2017, is toen volgens jou vanuit het buitenland geprobeerd invloed uit te oefenen?

Zeker: 10%

Waarschijnlijk wel: 25%

Waarschijnlijk niet: 28%

Zeker niet: 9%

Weet ik niet (meer) / geen mening: 29%

En bij de aanstaande Kamerverkiezingen van 2021? Denk je dat er dan wel of niet vanuit het buitenland zal worden geprobeerd de campagne en verkiezingen te beïnvloeden?

Zeker: 13%

Waarschijnlijk wel: 36%

Waarschijnlijk niet: 23%

Zeker niet: 6%

Weet niet / geen mening: 21%

Buitenlandse inmenging bij de verkiezingen

Rusland, China en Turkije

Je hebt aangegeven dat je verwacht dat er buitenlandse beïnvloeding van de Kamerverkiezingen van 2021 plaats zal vinden.

Aan welk land of welke landen denk je dan? Van welke van onderstaande landen verwacht je dat ze invloed zullen proberen uit te oefenen?

Vink alle landen aan waarvan je verwacht dat ze invloed zullen proberen uit te oefenen.

Rusland: 76%

China: 59%

Turkije: 58%

De Verenigde Staten: 35%

Duitsland: 12%

Frankrijk: 11%

Groot-Brittannië: 6%

Buitenlandse inmenging bij de verkiezingen

Kwart verwacht effect

Hoe groot of klein denk je dat over het geheel genomen het effect zal zijn van deze buitenlandse beïnvloeding op de verkiezingsuitslag?

Heel groot: 5%
Groot: 21%
Klein: 50%
Heel klein: 13%
Geen effect: 2%
Weet niet / geen mening: 9%

En hoe groot of klein denk je dat over het geheel genomen het effect zal zijn van deze buitenlandse beïnvloeding op de samenstelling van de nieuwe regeringscoalitie?

Heel groot: 5%
Groot: 19%
Klein: 42%
Heel klein: 16%
Geen effect: 8%
Weet niet / geen mening: 11%

'Landen zullen vooral online, via trollen en neppe nieuwsberichten, proberen invloed uit te oefenen.'

'Turkije zal zijn onderdanen direct of via de moskee aanspreken.'

Belangrijke thema's

Zorg belangrijkste thema

Wat zouden volgens jou de komende maanden, in aanloop naar de verkiezingen, de belangrijkste thema's in de Nederlandse politiek moeten zijn?

Je kunt zelf drie thema's invullen.

1. Zorg
2. Werkgelegenheid
3. Klimaat
4. Aanpak corona
5. Veiligheid
6. Onderwijs
7. Immigratie
8. Pensioenen
9. Woningbouw
10. Europa

Klimaatdoelen

Steun klimaatdoelen gelijk aan

Nederland heeft wettelijk vastgelegd dat er in 2030 ongeveer de helft minder CO2-uitstoot moet zijn in Nederland. In 2050 moet de uitstoot in Nederland met 95 procent zijn teruggebracht. Kolen, olie en gas moeten dan vervangen zijn door elektriciteit en aardwarmte.

Los van de uitwerking: Vind je het een goed of een slecht plan dat de CO2-uitstoot in 2030 de helft minder moet zijn dan in 1990?

Goed plan: 59%

Slecht plan: 30%

Weet niet / geen mening: 11%

Los van de uitwerking: Vind je het een goed of een slecht plan dat Nederland in 2050 vrijwel energieneutraal moet zijn?

Goed plan: 55%

Slecht plan: 34%

Weet niet / geen mening: 11%

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden van 21 tot en met 27 augustus 2020, deden 27.366 leden van het EenVandaag Opiniepanel mee. Het onderzoek is na weging representatief voor zes variabelen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Rozemarijn Lubbe: rozemarijn.lubbe@eenvandaag.nl.

Over het EenVandaag Opiniepanel

Het EenVandaag Opiniepanel bestaat uit ruim 55.000 mensen. Zij beantwoorden vragenlijsten op basis van een online onderzoek. De uitslag van de peilingen onder het EenVandaag Opiniepanel zijn na weging representatief voor zes variabelen, namelijk leeftijd, geslacht, opleiding, burgerlijke staat, spreiding over het land en politieke voorkeur gemeten naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Panelleden krijgen ongeveer één keer per week een uitnodiging om aan een peiling mee te doen. Op de meeste onderzoeken respondeert 60 tot 70 procent van de panelleden.

De resultaten van het EenVandaag Opiniepanel worden gepresenteerd door Gijs Rademaker en Joyce Boverhuis in EenVandaag (ma-za 18:15 uur, NPO1)

